

SIVILOMBUDSMANNEN

Videreutdanning for arrestforvarere

Forebyggingsenheten mot tortur og umenneskelig behandling ved frihetsberøvelse

Politihøgskolen

4. mai 2016

Kontorsjef Helga Fastrup Ervik og rådgiver Johannes Flisnes Nilsen

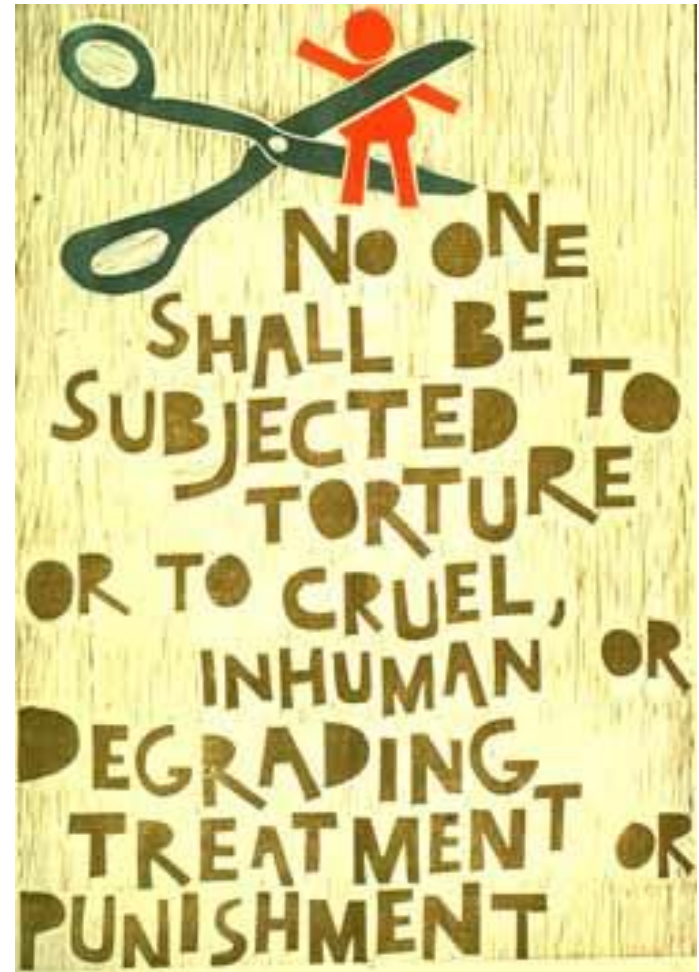
**Convention against Torture
and Other Cruel, Inhuman
or Degrading Treatment
or Punishment**

Distr.
GENERAL

CAT/C/ECU/Q/4
17 February 2009

ENGLISH
Original: SPANISH

- *...tortur og annen grusom, umenneskelig og nedverdiggende behandling eller straff.*
- Vedtatt av FN i 1984
- Per mai 2015: 159 stater
- Norge sluttet seg til CAT i 1986
- Internasjonal sedvanerett

UN Optional Protocol to the Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment

Artikkel 1

- Formålet (...) er å etablere et system med regelmessige besøk foretatt av uavhengige internasjonale og nasjonale organer til
- Steder der personer er berøvet sin frihet, for å forebygge tortur og annen grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff

Artikkel 19

- å gi vedkommende myndigheter anbefalinger med sikte på å bedre behandlingen av og forholdene for personer som er berøvet sin frihet

§ 3a sivilombudsmannsloven – national preventive mechanism

OPCAT DATABASE

The OPCAT Database is a unique on-line tool which offers information on the ratification and implementation of the OPCAT in all States Parties and Signatories.

› Full OPCAT Database

80

States Parties

18

Additional States
signatories

64

States have designated
their National Preventive
Mechanisms (NPM)

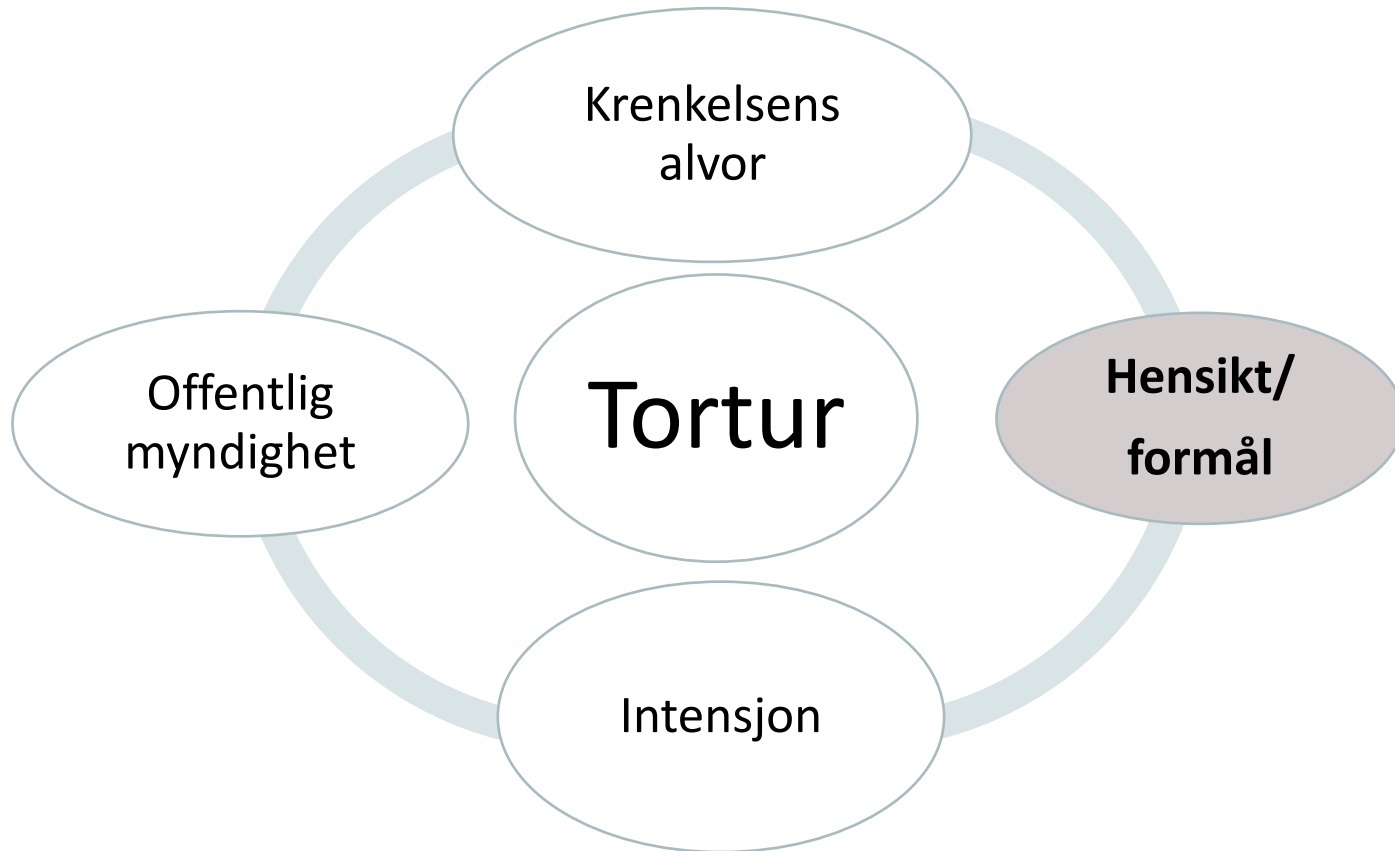

Forebyggingsenhetens arbeid

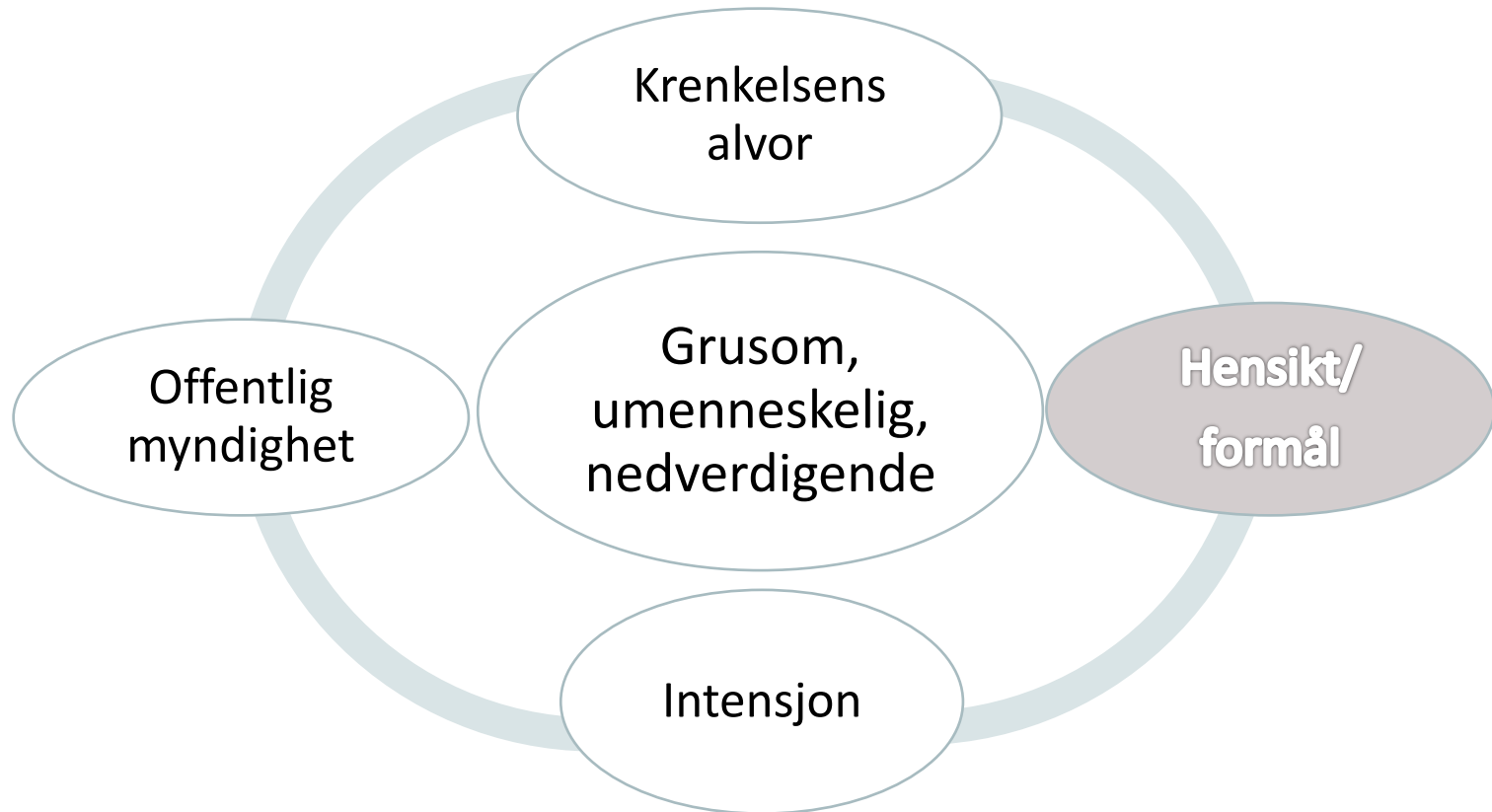
- **Besøk** til steder hvor personer er fratatt friheten
- **Nasjonal dialog** med offentlige myndigheter og sivilt samfunn
- **Internasjonalt samarbeid** med menneskerettighetsorganer

Hva er **tortur** og annen grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff?

Hva er tortur og annen grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff?

Den europeiske menneskerettighetsdomstol

Bouyid versus Belgium

September 2015

- **Bevisbyrden**
 - Ved frihetsberøvelse går bevisbyrden over på staten.
- **14 mot 3 stemmer I storkammer: krenkelse av artikkel 3**
 - Frihetsberøvelse, statens utvidede ansvar
 - Personens sårbarhet (individuell vurdering)
- **The elements of control and vulnerability played a pivotal role in the Grand Chamber's ruling. In relation to the element of control, the Grand Chamber held that**

a slap inflicted by a law-enforcement officer on an individual who is entirely under his control constitutes a serious attack on the individual's dignity ... when [a] slap is inflicted by law-enforcement officers on persons under their control, [this] highlights the superiority and inferiority which by definition characterise the relationship between the former and the latter.

Besøk gjennomført hittil

Fengsler

- Tromsø fengsel
- Bergen fengsel
- Bjørgvin fengsel ungdomsenhet – 2 ganger
- Ringerike fengsel
- Trondheim fengsel
- Skien fengsel
- Kongsvinger fengsel
- Bredtveit fengsel

Politiarrester (samt lokale legevakter)

- Tønsberg sentralarrest – 2 ganger
- Drammen sentralarrest
- Gardermoen politistasjon
- Ålesund sentralarrest
- Lillestrøm sentralarrest
- Bergen sentralarrest

Psykisk helsevern

- Diakonhjemmet sykehus
- Sykehuset Telemark
- Sørlandet sykehus, Kristiansand
- Sykehuset i Nord-Norge (UNN)

Politiets utlendingsinternat

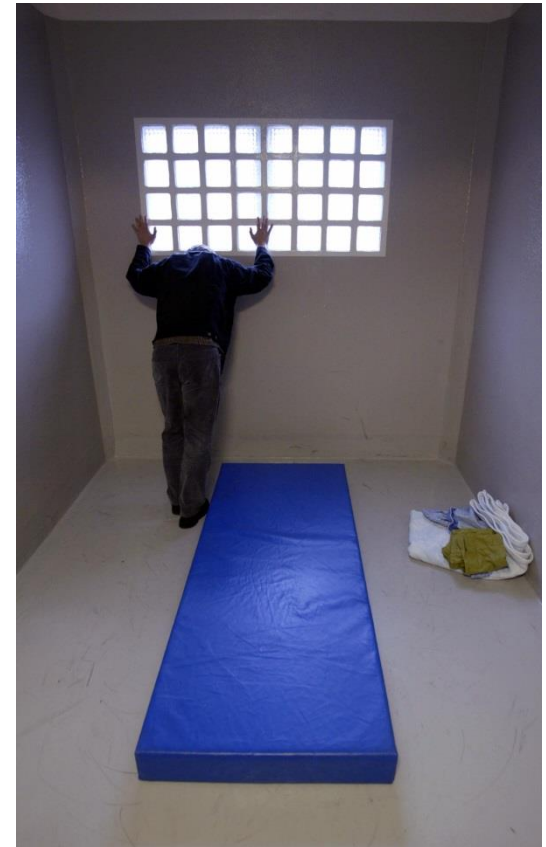
- Trandum

Oslo Lufthavn Gardermoen

- Utreisesenteret
- Politiposten
- Tollvesenet

Sårbarheten til personer som er fratatt friheten

- Helt avhengig av myndighetene for oppfyllelse av grunnleggende behov
 - Bosted
 - Mat og vann
 - Hygiene
 - Somatisk og psykisk velvære
 - Felleskap
 - Aktiviteter
- Maktesløs
- Usynlig for storsamfunnet
- Mangel på overvåking/tilsyn
- Lite sympati i det offentlige rom
- **Særskilt utsatte**
 - **Barn, kvinner, utviklingshemmede, utlendinger, psykisk syke, homofile og mennesker med annen kjønnsidentitet, osv.**

Besøksmetoder

- **Før besøk**
 - Kartlegging, prioritering, risikovurdering
 - Innhenting av informasjon
 - Varslet, uvarslet, semi-varslet besøk
- **Under besøk**
 - Befaring
 - Private samtaler
 - Dokumentgjennomgang
 - Møte med ledelsen
- **Etter besøk**
 - Rapport
 - Oppfølgingsarbeid

S'OM

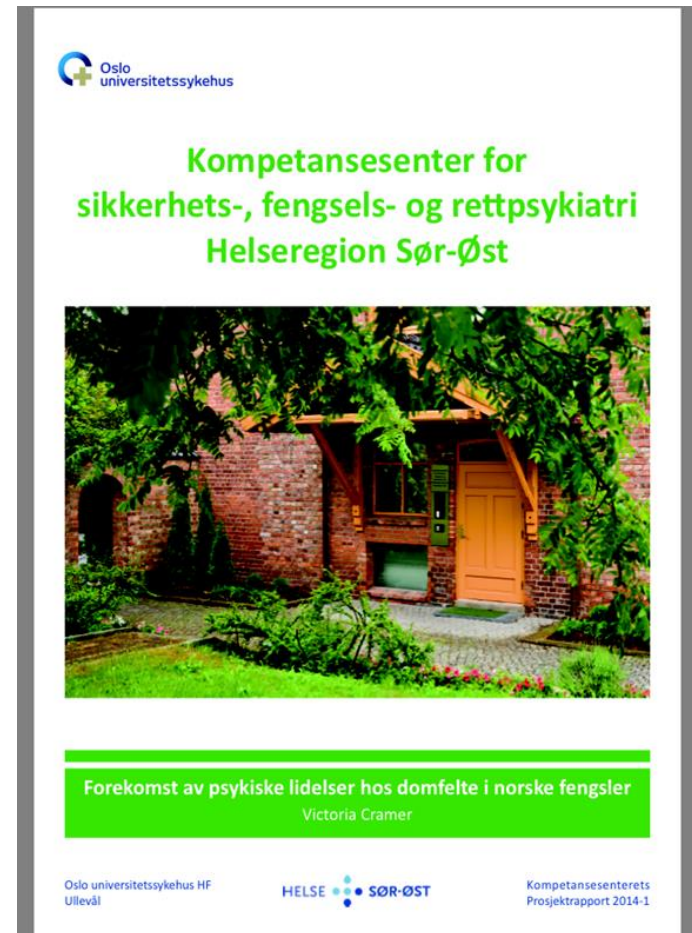
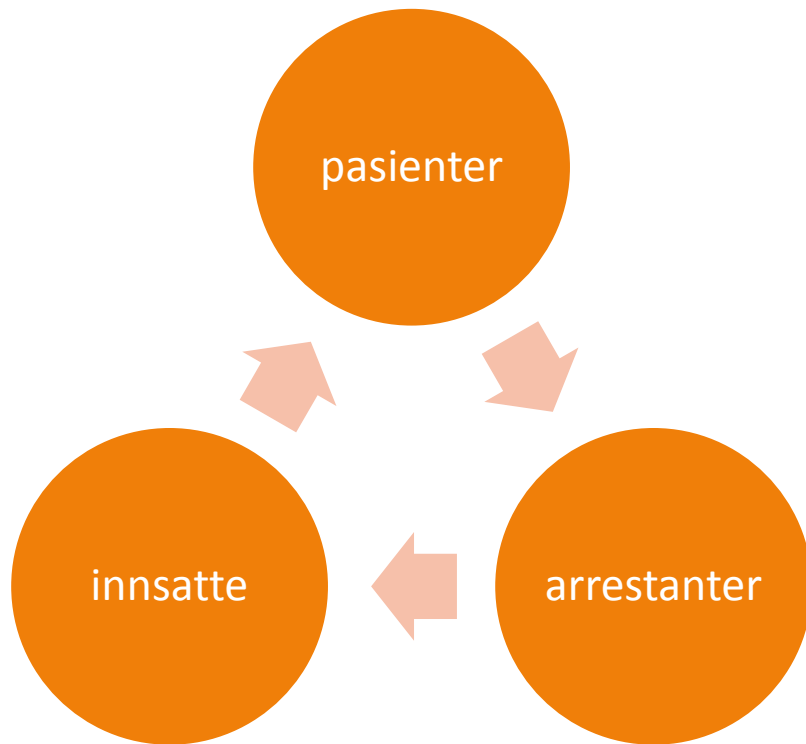
Sivilombudsmannens forebyggingsenhet
mot tortur og umenneskelig behandling
ved frihetsberøvelse

BESØKSRAPPORT

**Telemark fengsel,
Skien avdeling
2.-4. juni 2015**

Psykisk helse arrester i og fengsler

Arrester besøkt:

- Tønsberg sentralarrest
- Drammen sentralarrest
- Lillestrøm sentralarrest
- Ålesund sentralarrest
- Gardermoen arrest
- Bergen sentralarrest

- **Politiets utlendingsinternat
Trandum**

Fokusområder:

- Rettssikkerhet
- Oversitting/overføring til fengsel
- Fysiske forhold
- Aktivisering/isolasjon
- Selvmordsforebygging – informasjonsflyt
- Legevakt
- Barn i arresten
- Sekundærarrester

Rettsikkerhet

- **Skriftlig/muntlig, reell oppfyllelse av informasjonsplikten**
 - På et språk arrestanten forstår
- **Informasjon om rett til kontakt med advokat, pårørende og helsehjelp**
- **Mulighet til å kontakte advokat, pårørende og helsehjelp**

- **Journalføring av tiltak i arrestjournal**
- **Avviksdokumentering**
 - Skader arrestanter
 - Skader ansatte
 - Andre hendelser

Visitasjon

Anbefaling:

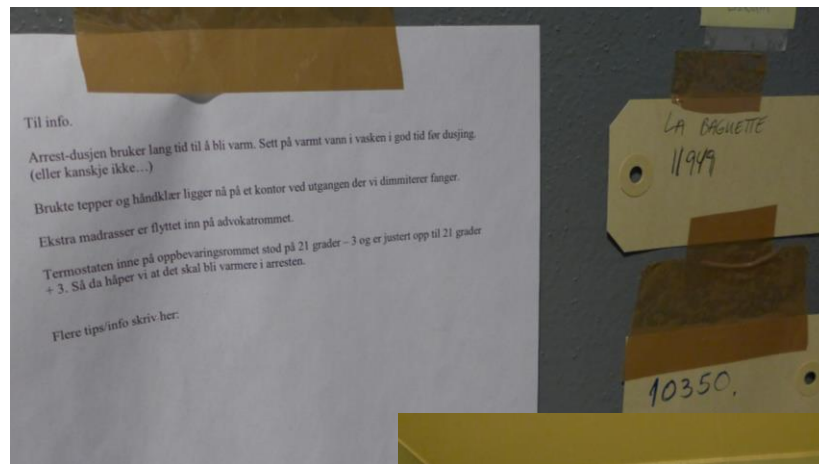
Full avkledning ved innsettelse i arrest bør bare finne sted etter en individuell risikovurdering. I tilfeller der full avkledning etter en individuell risikovurdering anses nødvendig, bør inngrepet normalt gjennomføres slik at det unngås at arrestanten er helt naken (i to trinn)

Fysiske forhold

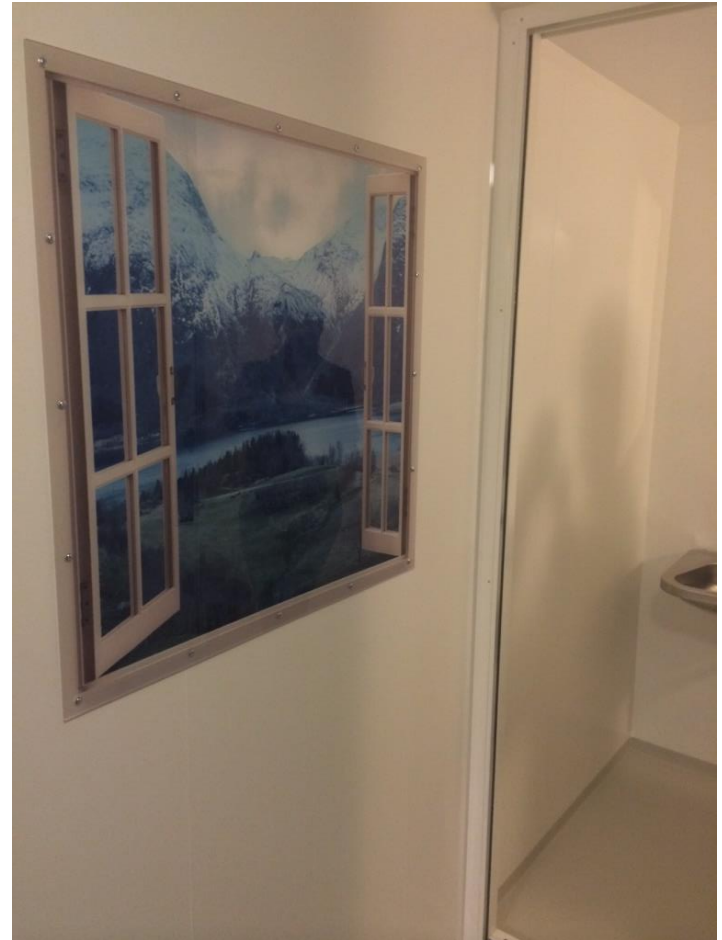
- Kontraster tak, gulv, vegg, fagrevalg
- Dagslys, utsyn
- Mulighet for å komme ut i friluft
- Toalett
- Opphøyet brisk
- Klokke
- Lysregulering natt/dag

Anbefaling:

*Cellene bør få en mer human utforming.
Det bør installeres klokke på alle cellene*

Celle i Tønsberg

Øversitting

- **Gjentatt internasjonal kritikk, inkludert Den europeiske torturforebyggingskomiteen (CPT) og FN's torturkomite (CAT)**
- **Glattcelledommen + Riksadvokatens rundskriv**
 - **Sikre overføring til fengsel – starte overføringsprosessen umiddelbart**
 - **Vurdere isolasjonsbehov – hindre isolasjon dersom ikke begrunnet isolasjonsbehov**

Selvmordsforebygging

- Sikre selvmordsforebygging under arrestoppholdet
 - Hyppige tilsyn
 - Minske isolasjonsopplevelse (lufting, samtaler, god informasjon, mulighet for å informere pårørende, etc)
 - Kontakt med legevakt/helsetjeneste
- Bidra til å forebygge selvmord etter overføring til fengsel

Eksempel på anbefaling:

Politiet bør, i samarbeid med Kriminalomsorgen, (...) sikre informasjon og samhandling ved overføring av sårbare (inkludert selvmordsnære) arrestanter til fengsel for å sikre at disse ivaretas på en trygg måte.

Barn i arrest

Anbefaling:

Politiet bør, i samråd med barnevernsvakten, etablere en rutine for å informere barnevernsvakten om alle innbringelser og pågripelse av mindreårig.

Kontinuerlig tilsyn eller opphold annet sted.

ÅRSMELDING FOR 2015

DOKUMENT 4:1 (2015-2016)

Sivilombudsmannens forebyggingsenhet
mot tortur og umenneskelig behandling ved frihetsberøvelse

Sivilombudsmannens forebyggingsenhet mot tortur og umenneskelig behandling ved frihetsberøvelse

Sivilombudsmannens forebyggingsenhet
Organisasjon

Ring nå Likt Melding

Tidslinje Om Bilder Anmeldelser Mer

Søk etter innlegg på denne siden

594 personer liker dette
Annelise F. Ervik og 54 andre venner

4 personer har vært her
Knut Evensen

Inviter venner til å like denne siden

3,8 av 5 stjerner · 5 anmeldelser
Vis anmeldelser

Sivilombudsmannens forebyggingsenhet
6. april kl. 13:02 ·

I årsmeldingens tredje artikkel diskuteres helsepersonellens rolle når de behandler mennesker som er fratatt friheten. Både selve frihetsberøvelsen og helsetilbudet kan representere risikofaktorer for umenneskelig behandling.

SIVILOMBUDSMANNEN

Besøksadresse: Akersgata 8, inng. Tollbugata | Postadresse: Postboks 3 Sentrum, 0101 Oslo
Telefon +47 22 82 85 00 | Grønt nummer 800 80 039
[sivilombudsmannen.no](https://www.sivilombudsmannen.no)